

Møtedato: 14. desember 2016
Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
Hilde Rolandsen, 75 51 29 00

Sted/Dato:
Bodø, 2.12.2016

Styresak 155-2016 Felles eide selskap - omdanning av Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS og Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS fra ansvarlig selskap (ANS) til helseforetak (HF)

Formål

Denne styresaken fremmes på bakgrunn av *styresak 121-2015 Styringen av de regionale helseforetakenes felles eide selskaper* (styremøte 25. november 2015). Styret i Helse Nord RHF fattet følgende vedtak i punkt 2: *Styret ber adm. direktør i samarbeid med de andre RHF-ene om å vurdere å organisere Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS og Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS som helseforetak.*

På samme måte som for styresak 121-2015 fremmes også denne styresaken likelydende for de fire RHF-styrene.

Vurderingsgrunnlaget omfatter utredninger fra de to selskapene. Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS anfører bl.a. at en omdanning kan skje uten store konsekvenser for driften av selskapet, og at det gir anledning til å forenkle selskapets navn. Helseforetakenes senter for Pasientreiser ANS uttrykker bl.a. at helseforetak som organisasjonsform vil tydeliggjøre at selskapet er en del av spesialisthelsetjenesten, og at endringen vil være positiv for selskapets mulighet for å løse sine oppgaver og videreutvikle pasientreiseområdet.

Saken er behandlet i det AD-møtet¹ 24. oktober 2016. Det anbefales at Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS og Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS, omdannes fra ansvarlig selskap (ANS) til helseforetak (HF) med virkning fra 1. januar 2017. Det anbefales også at Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS endrer navn til Pasientreiser HF og Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS endrer navn til Luftambulansetjenesten HF fra samme tidspunkt.

¹ AD-møte: forum for adm. direktører i RHF-ene

Bakgrunn for saken

Det vises til styresak 121-2015 om *styring av de regionale helseforetakenes felles eide selskaper*, fremmet for de fire RHF-styrene i november/desember 2015 (i Helse Nord RHF i styremøte 25. november 2015).

Saken stadfester dagens styringsmodell, der eierstyring og oppfølging av virksomheten i de felles eide selskapene ivaretas av RHF-enes adm. direktører. Videre avklarer saken prinsipper for styresammensetning, oppnevning av observatører i selskapenes styre, utarbeidelse og behandling av selskapenes strategier, samt samordning og oppfølging av selskapene.

Saken omfatter også en vurdering av selskapsform for de felles eide selskapene - som følger:

I årene fra reformen og fram til 2013 var det ikke anledning til å benytte helseforetak som selskapsform for de felles eide selskapene. Det gjør at det bildet vi i dag har er preget av at hvert selskap er et resultat av sin tid. HINAS er organisert som et aksjeselskap, Luftambulansetjenesten og Pasientreiser som ansvarlige selskap, mens de selskapene som er etablert etter 2013 - HDO, NIKT og Sykehusbygg - alle er helseforetak.

...

Praksis og vurderinger gjort i forbindelse med etableringen av de siste tre felles eide selskapene tilsier imidlertid at helseforetak er den selskapsform som normalt vil benyttes dersom det blir etablert flere felles eide selskap. Det er også god grunn til å tro at denne selskapsformen hadde blitt valgt dersom muligheten hadde vært tilstede ved etableringen av de tre første felles eide selskapene. Dette skyldes særlig at organisasjonsformen helseforetak, i større grad enn de øvrige, gjør at virksomhetene vil fremstå som en naturlig og integrert del av den offentlige helsetjenesten.

...

Dersom alle felles eide selskap var underlagt det samme regelverket ville også det praktiske arbeidet rundt den formelle eierstyringen bli vesentlig forenklet og enhetlig. Det ville samtidig minimalisere risikoen for feil og misforståelser rundt styringen. Det foreligger således gode grunner for å gjennomføre en harmonisering av selskapsform, jf. også punkt 1 samt forslag til vedtak.

Etter at denne styresaken er behandlet, ble Sykehusinnkjøp HF etablert i 2016.

I oppdragsdokumentet for 2016 er Helseforetakenes senter for Pasientreiser ANS og Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS gitt likelydende oppdrag om å utrede forhold vedrørende omdanning fra ansvarlig selskap (ANS) til helseforetak (HF).

Prosess

Arbeidsprosessen omfatter de vurderinger som tidligere er gjort i forbindelse med ovennevnte styresak, utredninger fra de to selskapene samt eierstyringsgruppens vurdering av saken.

Selskapenes vurdering

Selskapenes vurderinger fremgår av brev som følger som uttrykt vedlegg til saken. Hovedpunktene i disse vurderingene er sammenfattet her:

Vurderinger fra Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS

- Juridisk vil det være liten forskjell for selskapet om selskapet omdannes fra ansvarlig selskap til helseforetak.
- Praktisk medfører det at selskapsavtalen og vedtektene må omskrives.
- Endring av selskapsform gir anledning til å forenkle selskapets navn. For å unngå ny merkevarebygging ønskes en forenkling av navnet i Luftambulansetjenesten HF.
- Kostnader forbundet med endringen er vurdert til mellom 0,5 og 1 mill. kroner. Dette er kostnader knyttet til skilt og merking av samtlige baser, merking av bekledning for flygende personell, merking av fly og helikoptre, profilering på brevark og web-side, samt evt. juridisk kompetanse. Om selskapet gis et helt nytt navn, vil kostnadene overstige dette.
- Selskapet er i dag plassert i Spekters område 9, mens helseforetakene er plassert i område 10. Disse områdene har felles avtaleverk, bortsett fra at område 10 har to tilleggsavtaler. En omdanning av selskapsform vil ikke innebære en automatisk overflytting fra område 9 til område 10. Selskapet kjenner ikke til at en evt. overføring til område 10 vil medføre større lønsmessige justeringer.
- Det vurderes at omdanning av selskapsform ikke vil medføre større endringer for ansatte.
- Eiernes ansvar for selskapets forpliktelser endres ikke.
- Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS anser at det praktisk vil være liten forskjell om selskapet videreføres som ansvarlig selskap eller omdannes til helseforetak.

Vurderinger fra Helseforetakenes senter for Pasientreiser ANS

- Organisasjonsform er ikke avgjørende for selskapets gjennomslagskraft og myndighet.
- Det henvises til de grundige vurderinger om selskapsform i forbindelse med Helseforetakenes driftsorganisasjon for nødnett HF (HDO). Sammenlignet med HDO anses det ikke som unaturlig at også Pasientreiser organiseres som helseforetak.
- Helseforetak er en mer familiær organisasjonsform som vil tydeliggjøre Pasientreiser som en del av spesialisttjenesten og kunne gi en større tyngde i dialog med andre aktører, leverandører/kunder mv.
- For en evt. omlegging er det beregnet en engangskostnad på kr. 250.000, inkl. selskapets ressursinnsats. Dette vil kunne dekkes innenfor gjeldende budsjetttramme.
- En evt. overføring fra Spekters område 9 til område 10 vil innebære mindre endringer i sykelønnsrettigheter for ansatte. Selskapets praktiserer likelønnsprinsippet, men en evt. ny overenskomst trolig vil inneholde prinsipper for ansiennitetsberegning. Samlet økning i lønn og sosiale kostnader er beregnet til kr. 320.000 pr. år. Dette vil ikke kreve økte budsjettrammer og sees i sammenheng med den større endringen i selskapets oppgaveportefølje og bemanningsbehov som følger vedtak i de regionale helseforetakene våren 2016.

- Dagens selskapsavtaler må omformes til vedtekter. Dagens SLA-avtaler må justeres. Konsekvenser av en navneendring vurderes ikke å være av vesentlig art.
- Det konkluderes med at en omdanning av selskapsform trolig ikke vil bety store forskjeller for driften av selskapet. Endringen vil være positiv for selskapets mulighet for å løse sine oppgaver og videreutvikle pasientreiseområdet. De økonomiske forhold er ikke av en størrelsesorden som skulle være til hinder for en omdanning til helseforetak.

Adm. direktørs vurdering (oppsummering)

I begge selskapenes vurderinger er det pekt på at en endring av selskapsform kan få konsekvenser for lønn og sosiale ytelser for ansatte i selskapene, da endringen kan bety en eventuell overgang fra Spekters overenskomstområde 9 til 10. Spørsmålet har vært forelagt arbeidsgiverforeningen Spekters som i sin tilbakemelding har meddelt at endring av selskapsform ikke automatisk medfører endret plassering i overenskomstområde. Selv om det generelle utgangspunktet er at helseforetak skal plasseres i overenskomstområde 10, vil avgjørelse av dette spørsmålet alltid måtte løses ved forhandlinger. Problemstillingen vil dermed tidligst komme opp og bli aktualisert ved de sentrale forhandlinger i 2018.

Dersom selskapene blir flyttet fra overenskomstområde 9 til 10, vil det innebære mindre endringer i sykelønnsrettigheter for ansatte. Pasientreiser har gjort en beregning av at bytte av overenskomstområde vil kunne innebære en samlet økning i lønn/sosiale ytelser i størrelsesorden kr. 320.000,- per år. Beløpet vil kunne håndteres innenfor gjeldende budsjettammer.

I styresak 121-2015 om *styring av de regionale helseforetakenes felles eide selskaper*, er det anført at det i løpet av 2016 vil bli foretatt en samlet gjennomgang og harmonisering av selskapenes vedtekter og selskapsavtaler, og at dette evt. kan skje i forbindelse med en harmonisering av selskapsform. Dette arbeidet er igangsatt ved at det er etablert en arbeidsgruppe bestående av representanter fra de regionale helseforetakenes juridiske avdelinger.

Som det fremgår ovenfor vil endringen av selskapsform medføre noen kostnader knyttet til skilting, merking, profilering m. m. på mellom kr. 250.000 og kr. 500.000 pr. selskap. Evt. vil det også tilkomme årlige utgifter som følge av endrede overenskomster, for Helseforetakenes senter for Pasientreiser ANS beregnet til om lag kr. 320.000. Det legges til grunn at kostnadene kan dekkes innenfor selskapenes eksisterende budsjetter.

Adm. direktør vil på grunnlag av dette anbefale at Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS og Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS, omdannes fra ansvarlig selskap (ANS) til helseforetak (HF). Det anbefales også at Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS ved omdanningen endrer navn til Pasientreiser HF og Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS ved omdanningen endrer navn til Luftambulansetjenesten HF fra samme tidspunkt. Dette i tråd med den daglige betegnelsen på de to selskapene. Stiftelsesdokumenter for de to helseforetakene vil bli forelagt styret tidlig i 2017.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS og Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS omdannes fra ansvarlig selskap (ANS) til helseforetak (HF).
2. Stiftelsesdokumenter for de to helseforetakene forelegges styret i Helse Nord RHF tidlig i 2017.
3. Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS skal ved omdanning til helseforetak endre navn til *Pasientreiser HF*.
4. Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS skal ved omdanning til helseforetak endre navn til *Luftambulansetjenesten HF*.

Bodø, den 2. desember 2016

Lars Vorland
Adm. direktør

Utrykte vedlegg:

1. Brev fra Luftambulansetjenesten ANS og Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS med deres vurdering
2. Styresak 81-2014/3 Redegjørelse for virksomheten i felleseide selskaper (styremøte 18. juni 2014)
3. Styresak 121-2015 Styringen av de regionale helseforetakenes felles eide selskaper (styremøte 25. november 2015).

Utrykte vedlegg oversendes på forespørsel.